

Otvoreni obrazovni sadržaji i otvoreno obrazovanje – od politike EU do prakse u Hrvatskoj

Sandra Kučina Softić

Sveučilišni računski centar
Sveučilišta u Zagrebu

- Digitalna revolucija
 - učenje izlazi iz institucije, novi pružatelji usluga obrazovanja
 - Sadržaj postaje mobilan
 - Masifikacija obrazovanja
 - Nedostatak vještina za potrebe poslova u 21. st. – naglasak na digitalne vještine
- Tehnologija pruža mogućnost za povećanje učinkovitosti i jednakosti u području obrazovanja
 - Mogućnost učenja svima, bilo gdje, bilo kada
 - Omogućava inovativnost, kvalitetu, učinkovitost
 - Stjecanje relevantnih vještina, inovacije, nove prakse u učenju i poučavanju

Europa želi

- Povećanje visokoobrazovanih na 40% do 2020
- Radnike koji imaju vještine 21. stoljeća

Europske politike vezano uz otvoreno obrazovanje

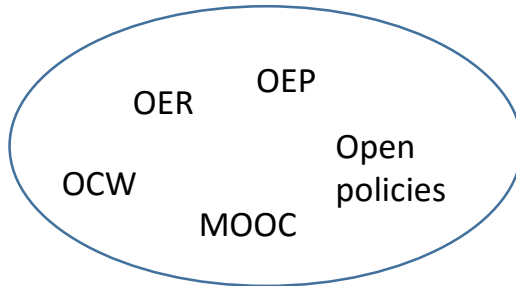
- UNESCO i COL, Smjernice za OER u visokom obrazovanju, 2011.
- UNESCO, Pariška deklaracija o otvorenim obrazovnim sadržajima, 2012.
- Europska komisija, Otvaranje inovativnom podučavanju i učenju pomoću novih tehnologija i otvorenih obrazovnih resursa, 2013.
- Haška deklaracija o otkrivanju znanja u digitalnom dobu, 2015.
- UNESCO i ICDE, The Paris Message – Online, Open and Flexible Higher Education for the Future We Want, 2015
- Europska komisija, 2015 – novih šest prioriteta u Europskom obrazovanju i osposobljavanju – otvoreno i inovativno obrazovanje i osposobljavanje, uključujući potpuno prihvaćanje digitalnog doba

Policies

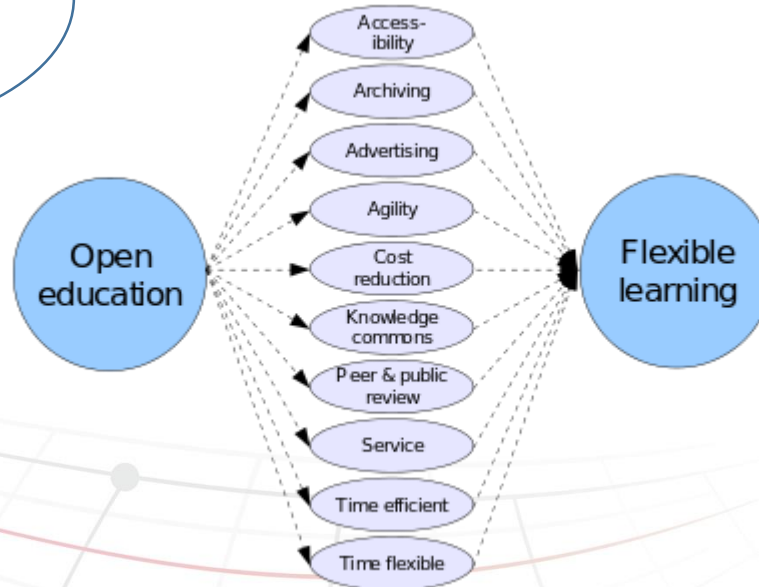
Neke od mogućnosti za provedbu i suradnju...

- Opening up Education Initiative – europski program poticaja visoke kvalitete, inovativnih načina poučavanja i učenja pomoću novih tehnologija i digitalnih sadržaja
 - OpenEducationEuropa portal
 - Programi EU: Erasmus+, Obzor 2020 i strukturni i investicijski fondovi
- Open Education Consortium- globalna mreža za otvoreno obrazovanje
- Open Education Working Group- povezuje ljude u cilju promoviranja OA, OER i OEP
 - Open Educational Site- s ciljem rasprave i razmjene znanja, uspostava grupa prema govornom području

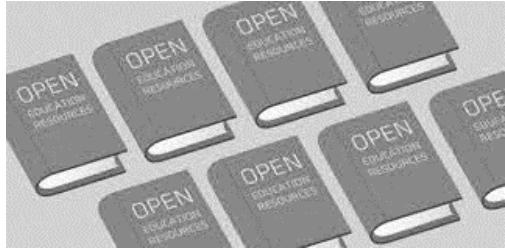
Otvoreno obrazovanje

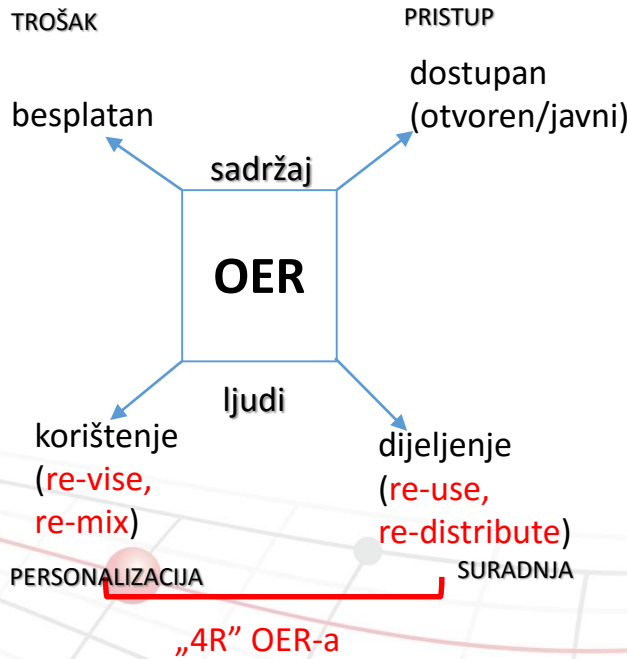
Otvoreno obrazovanje omogućava svim osobama da uče bilo gdje, u bilo koje doba pomoću bilo kojeg uređaja te uz bilo čiju podršku (EC, 2013)

Otvoreni obrazovni sadržaji

OER su materijali za učenje, poučavanje i istraživanje te svi drugi obrazovni materijali koji su **javno dostupni i dostupni uz otvorenu licencu** koja omogućava **besplatan pristup tim materijalima, njihovo korištenje, adaptaciju i redistribuciju** (UNESCO, 2012)

OER su digitalni materijali za učenje dostupni online koji su **besplatni i otvoreni** nastavnicima, studentima, edukatorima i samostalnim učenicima **s ciljem da se koriste, dijele, kombiniraju, adaptiraju i prošire** u učenju, poučavanju i istraživanju (OECD, 2012)

Kako stoji Hrvatska s politikama vezano uz otvoreno obrazovanje?

- Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije, 2014.
 - Hrvatska mora biti otvoreno, mobilno i inovativno društvo
 - Obrazovanje i znanost od posebnog su javnog interesa
 - Osigurati kvalitetno obrazovanje dostupno svima pod jednakim uvjetima
- Dinamičan razvoj informacijskih tehnologija i komunikacijskih mogućnosti korjenito mijenjaju paradigme učenja i obrazovanja, s teško predvidivim utjecajima i posljedicama na buduće načine stjecanja i primjene znanja, vještina i stavova. Stoga je nužno razvijati i širiti primjenu e-učenja, uvoditi ekspertne sustave za poučavanje, te druge suvremene metode poučavanja temeljene na informacijsko-komunikacijskim tehnologijama.
- Formirat će se digitalni otvoreni obrazovni sadržaji i pomagala sa slobodnim pristupom.

Srce i otvoreno obrazovanje

- podržalo je Hrvatsku deklaraciju o otvorenom pristupu, 2012.
- Donijelo svoju Politiku otvorenog pristupa, 2014.
 - Otvoreni pristup je javni interes, jer se time ukidaju barijere i neravnopravnost, unapređuje transparentnost, a onda i kvaliteta javnog djelovanja, šire mogućnosti za pristup znanju i povećavaju mogućnosti, konkurentnost i kapacitet društva u cjelini
 - Rezultati djelatnosti koje se financiraju javnim sredstvima, posebno onih u području obrazovanja i znanosti, trebaju biti dostupni u otvorenom pristupu
- Kontinuirano promicanje otvorenog obrazovanja i otvorenog pristupa
- Obrazovni sadržaji objavljuju se u otvorenom pristupu, 2013.
- Katalog e-kolegija ustanova u sustavu visokog obrazovanja, 2015. (<http://katalog-e-kolegija.srce.hr/>)
- Portal s otvorenim obrazovnim sadržajima koji su rezultat rada Srca, 2016. (<http://www.srce.unizg.hr/otvoreni-pristup/usluge/oa-i-oer-u-srce-i-otvoreno-obrazovanje>)

Situacija danas

- Nefleksibilnost i nespремnost obrazovnih ustanova na promjenu politika i sustava te sustavnu implementaciju ICT i nove pristupe poučavanju – model „student u središtu obrazovnog procesa”
- Nisu riješena pitanja prava intelektualnog vlasništva u obrazovanju, a nastavnici ne znaju smiju li i kako neki sadržaj učiniti dostupnim ili preuzeti neki tuđi
- Ne ulaže se u usavršavanje nastavnika posebice u stjecanju digitalnih kompetencija niti vrjednovanje njihovog rada u nastavi
- Inovativne metode učenja i primjena tehnologija ovise uglavnom o entuzijazmu nastavnika
- Obrazovni programi još nisu prilagođeni potrebama današnjeg tržišta, studenti ne stječu vještine potrebne za cjeloživotno učenje u 21. stoljeću
- Sadržaji i rezultati projekata koji su financirani javnim sredstvima uglavnom nisu dostupni ili nisu dostupni u otvorenom pristupu

Što bi mogli učiniti?

- Jasno definirati na nacionalnoj i institucionalnoj razini politike i strategije vezano uz otvoreno obrazovanje i sustavno ih provoditi
- Razvijati kulturu otvorenosti ne samo u obrazovanju nego i društvu
- Sustavno planirati i osigurati resurse za nastanak kvalitetnih otvorenih obrazovnih sadržaja
- Nastavnicima omogućiti stjecanje digitalnih kompetencija visoke razine i osigurati im kvalitetnu i dostupnu podršku u primjeni ICT
- Vrijednovati rad nastavnika u nastavi, kvalitetu i otvorenost u nastavi
- Koristiti raspoložive OER za unaprjeđenje postojećih i nastanak novih obrazovnih programa
- Urediti pitanja prava intelektualnog vlasništva unutar svih subjekata u sustavu znanosti i visokog obrazovanja, te uspostaviti mehanizme da se dogovorena pravila poštuju i učinkovito provode
- nastaviti razvoj i povećati dostupnost moderne informacijsko komunikacijske infrastrukture na svim razinama

video: Što su otvoreni obrazovni sadržaji?

Sveučilište u Zagrebu
Sveučilišni računski centar

Ovo djelo je dano na korištenje pod licencom Creative Commons *Imenovanje-Nekomercijalno-Bez prerada* 4.0 međunarodna.

Srce politikom otvorenog pristupa široj javnosti osigurava dostupnost i korištenje svih rezultata rada Srca, a prvenstveno obrazovnih i stručnih informacija i sadržaja nastalih djelovanjem i radom Srca.

www.srce.unizg.hr

creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.hr

www.srce.unizg.hr/otvoreni-pristup

